

İLKOKUL ÖĞRENCİLERİ İÇİN MARMARA KARAR VERME BECERİ ALGISI ÖLÇEĞİNİN GELİŞTİRİLMESİ¹

DEVELOPMENT OF THE MARMARA DECISION-MAKING SKILL PERCEPTION SCALE FOR PRIMARY SCHOOL STUDENTS

Prof. Dr. Sefer ADA

Gedik Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Beden Eğitimi Öğretmenliği Bölümü,
Pendik- İstanbul
seferada@gedik.edu.tr

Doç. Dr. Z. Nurdan BAYSAL

Marmara Üniversitesi, İlköğretim Bölümü, Sınıf Eğitimi ABD, Kadıköy-İstanbul
znbaysal@marmara.edu.tr

Burcu DEMİRBAŞ NEMLİ

Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Sınıf Eğitimi ABD Doktora Öğrencisi, Kadıköy-İstanbul
bdemirbas@hotmail.com.tr

Özet

Bu çalışmanın amacı, ilkokul öğrencilerine yönelik karar verme beceri algısını ölçmeyi amaçlayan bir ölçek geliştirmektir. Ölçeğin geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları için 286'sı üçüncü sınıf ve 298'i dördüncü sınıf olmak üzere toplam 584 öğrenciden veriler toplanmıştır. Geçerlik çalışmaları için açımlayıcı faktör analizi, güvenilirlik çalışmaları için cronbach alpha güvenilirlik katsayısı hesaplanmıştır. Bunun sonucunda 5 faktörlü, 17 maddeli, 4'lü likert tipinde "İlkokul Öğrencileri İçin Marmara Karar Verme Beceri Algısı Ölçeği"nin kullanılabilir niteliklere sahip olduğu görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: İlkokul, karar verme, beceri, ölçek geliştirme.

Abstract

This study aims at developing a scale that aims at measuring the decision making skill perception in primary school students. Data was collected from total 584 students, 286 being in third class and 298 in fourth class, for conducting validity and reliability studies for the scale. Exploratory factor analysis was calculated for the validity studies and cronbach alpha reliability coefficient was calculated for reliability studies. As a result, it was seen that the "The Marmara Decision-Making Skill Perception Scale for Primary School Students", which has 5 factors, 17 articles and which is of 4-point likert type, has usable features.

Key Words: Primary school decision-making, skill, scale development.

1. GİRİŞ

Düşünme yetisi insanı diğer canlılardan ayıran önemli bir faaliyet ve özelliktir. İnsan düşünme becerisi sayesinde değişen koşullara uyum sağlayabilmekte, problemle karşılaştığında çözebilmekte, bireysel veya toplumsal yaşamda katma değer üretebilmektedir (Tuncer, 2013). Bu denli önemli bir özellik ve faaliyet olarak görülen düşünme kavramını tanımlayacak olursak; kişinin bulunduğu durumu anlamlandırabilmek amacıyla gerçekleştirdiği aktif, zihinsel, organize bir süreçtir (Cüceloğlu, 1996). Bu süreç çoğu zaman alışkanlık olarak yerine getirilir ve kişinin doğumundan itibaren başlayarak yaşamında doğrudan ya da dolaylı olarak geliştirilebilir (Milli Eğitim Bakanlığı [MEB], 2007). Bu açıdan bakıldığında düşünme becerilerinin sonradan geliştirilebileceği söylenebilir.

İçinde bulunduğumuz çağda eğitim sisteminde ezberci bireyler yerine, bilgiyi özümseyip kullanan, analiz-sentez yapabilen bireyler yetiştirmek hedeflenmektedir (Özdere, 2011; Kaymakamoğlu, 2010); yani artık, üst düzey düşünme becerilerinin bireylere kazandırılması ve düşünebilen bireyler yetiştirmek eğitim sistemimizin amacıdır denilebilir (Çelikkaya, 2011). Buradan hareketle düşünme becerilerinin

¹ Bu çalışma Prof. Dr. Sefer ADA ve Doç. Dr. Z. Nurdan BAYSAL danışmanlığında yürütülen "İlkokul Öğrencilerinin Karar Verme Beceri Algılarının İncelenmesi" konusunda yürütülen doktora tezinin bir bölümünden üretilmiştir.

neleri içerdiği sorusu akla gelmektedir. De Bono (1978)'da düşünmeyi; “*anlama, karar verme, plan yapma, yargılama, problem çözme ve sonu başarı ile biten bir girişim*” olarak tanımlayarak (akt. Polat, 2014: 9) düşünmenin içinde birçok sürecin yer aldığını vurgulamaktadır. Karar verme becerisinin düşünme sürecinin içinde yer alan bir beceri olduğu görülmektedir. Bu noktada karar vermeyi açıklayacak olursak; “bir ihtiyacı gidereceği düşünülen bir nesne, kişi ya da duruma götüreceği en azından iki ya da daha fazla yol olduğu zaman yaşanan sıkıntıyı gidermek için atılan bir adım, bir davranıştır” (Kuzgun, 2006; Akt. Tetik, 2013). Karar verme eylemi; karar verilmesi gereken bir durumun farkına varma ve durumu tanımlama, karar verilmesi gereken durum ile ilgili bilgi toplayarak seçenekleri belirleme, seçenekleri araştırma inceleme ve değerlendirme, birey yaşamı açısından en olumlu ve etkili sonuçlar doğuracak olan seçeneği tercih etme ve uygulamaya koyma, sonuçları değerlendirerek gerekirse yeniden seçim yapma ve yapılan seçimle ilgili yakın sosyal çevreden geribildirim alma gibi aşamalardan geçerek sergilenmektedir (Germeijs ve Boeck, 2003; Marco, Hartung, Newman ve Parr, 2003; Gelatt, 1989: Akt. Sardoğan, Karahan ve Kaygusuz, 2006).

Günlük yaşamda basit kararlar verilebileceği gibi hayatı oldukça fazla etkileyen kararlar da verilebilir. Bu nedenle verilen kararların doğru veya yanlış olması kişinin amaçlarına ulaşmasını etkileyeceği (Eldeleklioğlu, 1996) için karar vermenin önemli bir beceri olduğu düşünülebilir. İlkokul sosyal bilgiler programı incelendiğinde öğrencilere kazandırılmak istenen beceriler listesinde “karar verme” becerisinin yer alması (MEB, 2005) eğitim sisteminde temel eğitimde bu beceriye önem verildiği ve öğrencilere kazandırılması hedeflendiği fikrini akla getirmektedir. Ancak bu durumda şu soruyu da sormak gerekebilir: Beceri ile ilgili öğrencide farkındalık oluşturmak veya becerinin kazandırılıp kazandırılmadığını test etmek nasıl gerçekleştirilebilir? Bu sorudan hareketle yapılan alan taraması sonunda ilkokul öğrencilerinin karar verme beceri algılarını ölçmeye yönelik bir ölçme aracına ulaşılamamıştır. Bu nedenle araştırmada ilkokul öğrencileri için karar verme beceri algılarını belirlemeye yönelik bir ölçek geliştirmek hedeflenmiştir.

2.YÖNTEM

Çalışmanın bu bölümünde araştırma modeli, çalışma grubu, verilerin toplanması ve verilerin analizi ile ilgili bilgiler yer almaktadır.

2.1.Araştırma Modeli

Araştırmada tarama modeli kullanılmıştır. Tarama modeli, geçmişte ya da halen var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımlarıdır. Araştırmaya konu olan olay, birey ya da nesne, kendi koşulları içinde ve olduğu gibi tanımlanmaya çalışılır. Onları herhangi bir şekilde değiştirme, etkileme çabası gösterilmez (Karasar, 2008). Bu çalışmada da öğrencilerin karar verme beceri algılarını ölçmeye yönelik likert tipi bir ölçek geliştirildiği için araştırmanın doğasına en uygun modelin tarama modeli olduğu görülmüştür.

2.2. Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu 2016-2017 Eğitim-Öğretim yılında üçüncü ve dördüncü sınıfta okuyan öğrencilerden random örnekleme yoluyla seçilmiş 584 öğrenci oluşturmaktadır. Elde edilen örneklemin faktör analizi için yeterli büyüklükte olup olmadığını belirlemek amacıyla KMO (Kaiser- Meyer-Olkin) ve Barlett Testi uygulanmış ve KMO (Kaiser-Meyer-Olkin) değeri ,876; Barlett testindeki ki kare değeri ,00 düzeyinde anlamlı olarak bulunmuştur.

2.3.Verilerin Toplanması

Ölçek geliştirme sürecinin ilk adımında geliştirilmek istenen ölçek ile ilgili yerli ve yabancı kaynaklar taranmış ve gerekli olan teorik altyapı oluşturulmuştur. Madde havuzu oluşturulmadan önce alan uzmanları ile görüşülmüş ve sonuçta toplam 84 maddeden oluşan aday ölçek oluşturulmuştur. Bu bağlamda; oluşturulan maddeler Kocaeli Üniversitesi, Marmara Üniversitesi ve MEB’de çalışan toplam 12 uzmanın (7’si üniversitede 5’i MEB’de çalışan) görüşüne sunulmuştur. Uzman görüşü doğrultusunda her bir madde için kapsam geçerlik oranı (KGO) hesaplanıp kapsam geçerlik indeksi

(KGİ) belirlenmiştir. Buna göre her bir madde tek tek incelenerek KGO'ları 0.66'nın altında kalan maddeler elenmiş ve gerekli değiştirme ve düzeltmeler yapılmıştır. 584 öğrenciye pilot uygulama yapılarak ölçeğin geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları gerçekleştirilmiştir. Geçerlik ve güvenilirlik analizleri sonunda ilkökul üçüncü ve dördüncü sınıf öğrencilerinin karar verme beceri algılarını belirlemek için uygun bulunan nihai ölçek ortaya çıkmıştır.

Nihai ölçek 17 maddeden oluşmaktadır. Ölçek uzmanlardan alınan görüşler doğrultusunda 4'lü likert tipinde derecelendirilmiştir. Ölçekte "her zaman böyle davranırım (4)", "sık sık böyle davranırım (3)", "bazen böyle davranırım (2)", "hiçbir zaman böyle davranmam (1)" şeklinde dereceleme yapılmıştır. Ölçekte yer alan olumlu maddeler 4-3-2-1 şeklinde, olumsuz maddeler ise 1-2-3-4 şeklinde puanlanmıştır. Böylece her bir öğrencinin karar verme algısı hesaplanmıştır. Nihai ölçekten alınabilecek en düşük puan 17 iken en yüksek puan 68'dir. Puanın yüksek olması öğrencilerin karar verme algılarının yüksek olduğu anlamına gelmektedir.

2.4. Verilerin Analizi

Ölçeğin geçerlik çalışmasında kapsam ve yapı geçerliklerine bakılmış; kapsam geçerliği için KGO ve KGİ indeksleri hesaplanmış, yapı geçerliği için ise faktör analizi yapılmıştır. Güvenirlik çalışması kapsamında ise; Cronbach Alfa güvenilirlik katsayısına bakılmıştır.

3. BULGULAR

3.1. Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması

Araştırmada geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları için; kapsam ve yapı geçerliği, ile Cronbach Alpha güvenilirlik katsayısı analizleri gerçekleştirilmiştir.

3.1.1. Kapsam Geçerliği

Ölçeğin kapsam geçerliliğini belirlemek için aday maddeler Kocaeli Üniversitesi, Marmara Üniversitesi ve MEB'de çalışan toplam 12 uzmanın görüşüne sunulmuştur. Uzman görüşleri toplandıktan sonra, her bir madde için ayrı ayrı olası seçeneklere kaç uzman tarafından oy verildiği belirlenmiştir. Bir sonraki adımda (Yurdugül, 2005);

$$KGO = \frac{KG}{N/2} - 1$$

formülünden yararlanarak kapsam geçerlik oranları hesaplanmıştır. Kapsam geçerlik oranları (KGO), herhangi bir maddeye ilişkin "Gerekli" görüşünü belirten uzman sayılarının maddeye ilişkin toplam uzman sayısına oranının 1 eksiği ile elde edilir.

KGO'ların minimum değerleri (kapsam geçerlik ölçütleri) Veneziano ve Hooper (1997) tarafından tabloya dönüştürülmüştür. Buna göre uzman sayısına ilişkin minimum değerler aynı zamanda maddenin istatistiksel anlamlılığını vermektedir (akt. Yurdugül, 2005).

Tablo 3.1. $\alpha=0,05$ Anlamlılık Düzeyinde KGO'ları İçin Minimum Değerler

Uzman Sayısı	Minimum Değer	Uzman Sayısı	Minimum Değer
5	0.99	13	0.54
6	0.99	14	0.51
7	0.99	15	0.49
8	0.78	20	0.42
9	0.75	25	0.37
10	0.62	30	0.33
11	0.59	35	0.31
12*	0.56*	40+	0.29

Tablo 3.1.'e göre her bir madde tek tek incelenerek KGO'ları 0.66'nın altında kalan maddeler elenmiştir. Uzman görüşleri doğrultusunda maddelerin daha anlaşılır ve amaca yönelik olması için belirtilen maddeler değiştirilmiş, gerekli düzeltmeler yapılmıştır.

3.1.2. Yapı Geçerliliği

Ölçeğin yapı geçerliliğini belirleyebilmek için açımlayıcı faktör analizi tekniği kullanılmıştır. Ölçeğin faktör analizi için uygunluğunu belirlemek amacıyla KMO (Kaiser- Meyer-Olkin) ve Barlett Testi uygulanmış ve KMO (Kaiser-Meyer-Olkin) değeri ,876 olarak bulunmuştur.

KMO testi, verilerin ve örneklem büyüklüğünün faktör analizi için uygunluğunu belirlemek amacıyla kullanılan istatistiksel bir yöntemdir. KMO katsayısı 1'e yaklaştıkça verilerin analize uygun olduğu, 1 olmasında ise veriler arasında mükemmel bir uyum olduğu anlamına gelir (Akbaş ve Kan, 2005; akt. Çapri, 2006). Field (2002)'a göre; faktör analizinin uygulanabilmesi için KMO değerinin 0,50'den daha büyük değerleri kabul edilebilir görülmüştür. KMO değerleri ve anlamlılık düzeyleri aşağıdaki tabloda görülmektedir (akt. Dede ve Yaman, 2008):

Tablo 3.2. KMO Değerleri ve Anlamlılık Düzeyleri

0,50-0,70 arası	orta düzey,
0,70- 0,80 arası	iyi,
0,80-0,90 arası	çok iyi
0,90 ve üzeri	mükemmel

Bu araştırmada KMO değeri ,876 olarak bulunduğundan Tablo 3.2.'ye göre bu değer faktör analizi yapmak için çok iyidir yorumu yapılabilir.

Barlett Sphericity testi ise, verilerin çok değişkenli normal dağılımdan gelip gelmediğini kontrol etmek için kullanılacak istatistiksel bir tekniktir. Bu test sonucunda elde edilen Chi-square test istatistiğinin anlamlı çıkması verilerin çok değişkenli normal dağılımdan geldiğinin göstergesidir (Çapri ve Kan, 2006). Araştırmada Barlett Testi değeri; 5,9433 olarak, Barlett testinin p değeri ,00 düzeyinde anlamlı bulunmuştur. KMO ve Barlett Testi değerleri ölçeğin faktör analizi için uygunluğunu göstermektedir. Faktör analizi, birbirleri ile ilişkili veri yapılarını birbirinden bağımsız ve daha az sayıda yeni veri yapılarına dönüştürmek, bir oluşumu ya da olayı açıkladıkları varsayılan değişkenleri gruplayarak ortak faktörleri ortaya koymak, bir oluşumu etkileyen değişkenleri gruplamak amacıyla başvurulan yöntemlerden biridir (Özdamar, 2004). Yapılan istatistiksel analizde faktör analizine tabi tutulan her bir maddenin faktör yük değeri hesaplanmıştır. Faktör yük değeri, maddelerin faktörlerle olan ilişkisini açıklayan bir katsayıdır ve maddelerin yer aldıkları faktörlerdeki yük değerlerinin yüksek olması beklenir. Faktör yük değerinin, genellikle 0,45 ve daha yüksek olması maddenin seçimi için iyi bir ölçü olarak kabul edilir. Ancak uygulamalarda az sayıda madde için faktör yük değeri 0,30'a kadar indirilebilir (akt. Büyüköztürk, 2010). Faktör yük değerinin alt sınırına karar verilmesi için Kim-Yin (2004) belli örneklem büyüklükleri önermiştir. Buna göre:

- Faktör yükü 0,30 olan bir madde için örneklem büyüklüğünün en az 350,
- Faktör yükü 0,40 olan bir madde için örneklem büyüklüğünün en az 200,
- Faktör yükü 0,50 olan bir madde için örneklem büyüklüğünün en az 120,
- Faktör yükü 0,60 olan bir madde için örneklem büyüklüğünün en az 85
- Faktör yükü 0,70 olan bir madde için örneklem büyüklüğünün en az 60 olması gerektiği ifade edilmiştir (akt. Şencan, 2005).

Bu veriler ışığında örneklem büyüklüğü 584 için faktör yük değeri alt sınırı 0,30 olarak kabul edilebilir. Ancak yapılan analizde bu çalışma için faktör yük değeri alt sınırı 0,585 olarak kabul edilmiştir. Faktör analizi sonuçları aşağıdaki tabloda görülmektedir.

Tablo 3.3. Faktör Analizi (Döndürülmüş Temel Bileşenler Analizi) Sonuçları

Maddeler	1	2	3	4	5
M.28	,709*	,200		,248	
M.32	,662*		,162	,317	
M.30	,636	,145			,244
M.34	,613*		,269	,186	
M.26		,772*		,170	
M.23		,673*	,258	,254	
M.21	,133	,629*	,285		
M.22	,349	,585*	,124	,-223	
M.14	-,112		,700*		,242
M.18		,283	,640*		
M.16	,192	,235	,627*		
M.15	,166	,154	,613*	,254	,-277
M.6				,683*	
M.11	,241	,123		,669*	,198
M.9	,166			,661*	,207
M.3	,157		,163	,202	,760*
M.5		,152		,254	,701*

Tablo 3.3.'e göre ölçek 5 faktörden oluşmaktadır. Faktörlere göre madde dağılımları Tablo 3.4.'de, faktörlerin açıkladıkları ortak varyans oranları ve öz değerler Tablo 3.5.'de görülmektedir.

Tablo 3.4. Faktörlere Göre Madde Dağılımı

Faktörler	Maddeler
Faktör-1	M.28(-), M.32(-), M.30(+), M.34(-)
Faktör-2	M.26(-), M.23(+), M.21(+), M.22(+)
Faktör-3	M.14(+), M.18(+), M.16(+), M.15(+)
Faktör-4	M.6(-), M.11(-), M.9(-)
Faktör-5	M.3(-), M.5(+)

Tablo 3.4.'e göre dört maddenin Faktör-1'de, dört maddenin Faktör-2'de, dört maddenin Faktör-3'de, üç maddenin Faktör-4'de, iki maddenin ise Faktör-5'de yer aldığı görülmektedir. Ayrıca ölçekte yer alan dokuz maddenin olumlu, sekiz maddenin ise olumsuz olduğu görülmektedir.

Tablo 3.5. Faktörlerin Açıkladıkları Ortak Varyans Oranları ve Özdeğerler

Faktörler	Özdeğer	Açıkladığı Varyans %	Toplam Varyans %
Faktör-1	3,854	22,671	22,671
Faktör-2	2,095	12,323	34,994
Faktör-3	1,304	7,668	42,663
Faktör-4	1,110	6,528	49,191

Faktör-5 1,018 5,986 55,177*

Tablo 3.5.'e göre faktörlerin açıkladıkları varyans değerleri incelendiğinde örneklem grubundan elde edilen verilerin evrenin %55,177'sini açıkladığı görülmektedir. Bu değer ölçeğin kullanılabilirliği açısından yeterli bir değerdir.

3.1.3. Cronbach Alfa Güvenirlik Katsayısı

Güvenirlik, bir ölçme aracının duyarlı, birbiriyle tutarlı ve kararlı ölçme sonuçları verebilmesi gücüdür ve güvenilirlik katsayısı olabildiğince 1'e yakın olmalıdır (Tezbaşaran, 1997). Bu çalışmada güvenilirliği hesaplamak için Cronbach Alpha tekniği kullanılmıştır. Büyüköztürk (2010)'e göre, güvenilirlik katsayısının 0,70 ve daha yüksek olması ölçeğin güvenilirliği için genel olarak yeterli görülmektedir. Çalışmada ölçeğin tümü için Cronbach Alpha güvenilirlik katsayısı 0,781 olarak bulunmuştur. Ayrıca alt faktörler için güvenilirlik katsayıları Tablo 3.6.'da görülmektedir.

Tablo 3.6. Alt Faktörler İçin Güvenirlik Katsayıları

Faktörler	Maddeler	Cronbach Alfa Katsayısı
Faktör-1	28, 32, 30, 34	,839
Faktör-2	26, 23, 21, 22	,821
Faktör-3	14, 18, 16, 15	,809
Faktör-4	6, 11, 9	,716
Faktör-5	3, 5	,721

Tablo 3.6.'da görüldüğü gibi ölçeğin bütün olarak güvenilirlik analizlerinin yanı sıra, ölçekte bulunan beş alt faktörün de güvenilirliği hesaplanmıştır. Alt faktörlerin Cronbach Alfa değerlerinin de 0,70'in üzerinde olduğu görülmektedir. Tablo 3.7.'de ise faktörlerin isimleri yer almaktadır.

Tablo 3.7. Faktörlerin İsimleri

Faktörler	İsimleri
Faktör-1	Problemi Hissetme, Sınırlandırma ve Tanımlama
Faktör-2	Bilgi Toplama
Faktör-3	Alternatif Çözüm Seçenekleri Üretme
Faktör-4	Karar Verme
Faktör-5	Kararı Uygulama ve Değerlendirme

Tablo 3.7.'de görüldüğü gibi "Faktör-1: Problemi Hissetme, Sınırlandırma ve Tanımlama", "Faktör-2: Bilgi Toplama", "Faktör-3: Alternatif Çözüm Seçenekleri Üretme", "Faktör-4: Karar Verme" ve "Faktör-5: Kararı Uygulama ve Değerlendirme" şeklinde isimlendirilmiştir.

4. SONUÇ

Bu çalışmada ilkokul üçüncü ve dördüncü sınıf öğrencilerinin karar verme beceri algılarını ölçmeye yönelik "İlkokul Öğrencileri İçin Marmara Karar Verme Beceri Algısı Ölçeği"nin geçerlik ve güvenilirlik çalışması yapılmıştır. İlk olarak madde havuzu oluşturulmuş, uzman görüşüne sunulmuş, uzman görüşleri doğrultusunda bazı aday maddeler ölçekten çıkarılmış, bazı maddeler de revize edilip düzeltildikten sonra ön uygulamaya hazır hale getirilmiştir.

Ölçeğin geçerliğini belirleyebilmek için açımlayıcı faktör analizi yapılmış ve ölçeğin beş faktörden oluştuğu görülmüştür. Ölçeğin faktörleri şu şekilde isimlendirilmiştir: "Faktör-1: Problemi Hissetme, Sınırlandırma ve Tanımlama", "Faktör-2: Bilgi Toplama", "Faktör-3: Alternatif Çözüm Seçenekleri Üretme", "Faktör-4: Karar Verme" ve "Faktör-5: Kararı Uygulama ve Değerlendirme". Ölçeğin faktör yük değerleri 0,772 ile 0,585 arasında değişmektedir ve ölçeğin açıkladığı toplam varyans ise %55,177 olarak bulunmuştur.

Güvenirlilik çalışması için ise Cronbach Alpha güvenirlik katsayısı hesaplanmış ve Cronbach Alpha değeri 0,781 olarak bulunmuştur. Sonuç olarak dokuzu olumlu, sekizi olumsuz olmak üzere toplam 17 maddeden oluşan ölçeğin ilkökul öğrencilerinin karar verme beceri algılarını belirlemeye uygun bir ölçek olduğu görülmektedir.

KAYNAKÇA

- Büyüköztürk, Ş. (2010). *Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı*. Ankara: PegemA Yayıncılık.
- Cüceloğlu, D. (1996). *İyi düşün doğru karar ver*. İstanbul: Sistem yayıncılık.
- Çapri, B. (2006). Tükenmişlik ölçeğinin türkçe uyarlaması: geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2(1), 62-77.
- Çapri, B. ve Kan, A. (2006). Öğretmen kişilerarası öz-yeterlik ölçeğinin türkçe formunun geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2 (1), 48-61.
- Çelikkaya, T. (2011). Sosyal bilgiler programında yer alan becerilerin kazandırılma düzeyi: öğretmen görüşleri. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 19(3), 969-990.
- Dede, Y. ve Yaman, S. (2008). Fen öğrenmeye yönelik motivasyon ölçeği: geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Necatibey Eğitim Fakültesi Elektronik Fen ve Matematik Eğitimi Dergisi (EFMED)*, 2 (1), 19-37.
- Eldedeklioğlu, J. (1996). *Karar stratejileri ile ana baba tutumları arasındaki ilişki*. (file:///C:/Users/Fujitsu/Downloads/052683.pdf, Doktora tezi, Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara).
- Karasar, N. (2008). *Bilimsel araştırma yöntemi*. Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Kaymakamoğlu, S. E. (2010). *Exploring the fit between the EFL teachers' beliefs and classroom practice in Cyprus Turkish secondary state schools regarding constructivist and traditional perspectives* (Doctoral dissertation, University of Leicester).
- MEB, (2005). *İlköğretim sosyal bilgiler dersi öğretim programı ve kılavuzu*. Ankara: Milli Eğitim Yayınları.
- MEB, (2007). *İlköğretim düşünme eğitimi dersi (6, 7 ve 8. Sınıf) Öğretim Programı*. Ankara: MEB Yayınları.
- Özdamar, K. (2004). *Paket programlar ile istatistiksel veri analizi*. Eskişehir: Kaan Kitabevi.
- Özdere, Ö. (2011). *İlköğretim birinci kademe türkçe ders kitaplarındaki öyküleyici metinlerde düşünme becerilerinin incelenmesi*. (file:///C:/Users/Fujitsu/Downloads/298522.pdf, Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul).
- Polat, S. (2014). *Eleştirel düşünme becerisi öğretiminin çok yönlü incelenmesi*. (file:///C:/Users/Fujitsu/Downloads/373628.pdf, Doktora Tezi, Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya).
- Sardoğan, M.E., Karahan, T. F., Kaygusuz, C. (2006). Üniversite öğrencilerinin kullandıkları kararsızlık stratejilerinin problem çözüme becerisi, cinsiyet, sınıf düzeyi ve fakülte türüne göre incelenmesi. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2(1), 78-97.
- Şencan, H. (2005). *Sosyal ve davranışsal ölçümlerde güvenirlik ve geçerlilik*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Tetik, A.T. (2013). *Sosyal bilgiler dersinde kullanılan probleme dayalı öğrenme yönteminin öğrencilerin karar verme becerisine etkisi*, (file:///C:/Users/Fujitsu/Downloads/326103.pdf, Yüksek Lisans Tezi, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Burdur).
- Tezbaşaran, A. A. (1997). *Likert tipi ölçek geliştirme kılavuzu*. Ankara: Türk Psikologlar Derneği Yayınları.
- Tuncer, M.A. (2013). *Okul yöneticilerinin eleştirel düşünme eğilimleri ile karar verme stratejileri arasındaki ilişki (istanbul ili maltepe ilçesi örneği)*, (file:///C:/Users/Fujitsu/Downloads/349476.pdf, Yüksek Lisans Tezi, Yeditepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul).
- Yurdugül, H. (2005). Ölçek geliştirme çalışmalarında kapsam geçerliği için geçerlik indekslerinin kullanılması. *XIV. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi*, Denizli: Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi.

EXTENDED ABSTRACT

In daily life simple decisions as well as decisions that may affect life considerably can be made. Decision making, thus, may be considered to be an important skill because right or wrong decisions affect the achievements of a person's objectives. When we examine the primary school social sciences program, the fact that "decision making skill" is placed in the list of skills to be given to the students suggests that this skill is emphasized in basic education system and it is aimed to gain this skill to the students. In this case, however, it may be necessary to ask the question: How can it be possible to raise awareness in the student about this skill or to test whether he has gained skill? As a result of an inquiry in literature, no measurement tool to measure decision making skills of elementary school students have been found. Therefore; the objective of this study is to develop a measurement tool to measure the perceptions of decision making skills for primary school students. Because it is aimed to develop a likert type measurement tool to measure decision skills perceptions of students in the study, it was found that the most appropriate model in compliance with the nature of the research was the survey model and the survey model was used in the research. The study group consists of 584 students randomly sampled from the third and fourth grade students in the 2016-2017 academic year. In the first step of the scale development process, local and foreign sources related to the scale to be developed were scanned and the necessary theoretical infrastructure has been established. Then, experts in this field were interviewed and a pool of items (candidate scale) consisting of 84 items was formed based on the theoretical infrastructure and interviews made with experts. The items developed were presented to a total of 12 experts from Kocaeli University, Marmara University and the Ministry of National Education (7 of them are working in the universities and 5 of them are working in Ministry of National Education). After expert opinions are collected, it was determined how many experts voted for each item separately with possible options. In the validity degree of the scale, the content and structure validity were examined and content validity ratio (CVR) and the content validity index (CVI) for the validity of content were calculated. The content validity ratios (CVRs) were formulated with a ratio of minus one for in proportion to number of experts indicating the "required" view for a specific item to total number of experts. Content validity index (CVI) was calculated for each item separately in accordance with the opinions obtained from the experts and the content validity index (CVI) was determined. Accordingly each item was examined one by one and items that were below 0.66 were eliminated and necessary corrections were made in items in order for the items to be more understandable based on opinions of the experts. Exploratory factor analysis technique was used to determine the validity of the structure of the scale. In order to apply the factor analysis technique, because it is essential to determine whether sampling has proper size for factor analysis KMO (Kaiser-Meyer-Olkin) and Barlett Tests were applied for this purpose. At the end of the analysis, KMO (Kaiser-Meyer-Olkin) value was found as, 876 and Barlett Test value was found 5.9433 and p value of Barlett test was found to be significant at 00 level. The analysis proceeded because the KMO and Barlett Test values indicated suitability of scale per factor analysis. The factor load value of each item subjected to factor analysis was calculated. In the analysis performed, the lower limit of the factor load value for this study was accepted as 0.585. As a result of factor analysis, a structure with seventeen articles and five factors were obtained. It was observed that four items were placed at factor 1, four items were placed at factor 2, four items were placed at factor 3, three items were placed at factor 4 and two items were placed at factor 5. In addition, nine items on the scale were positive and eight items were negative. When the variance values disclosed by the factors are examined, it is seen that the data obtained from the sample group revealed 55,177 % of the universe and core values of the factors were all above 1. It can be said that this value is an adequate value in terms of usability of the scale. Within the scope of reliability study; Cronbach's alpha reliability coefficient was calculated. The Cronbach Alpha reliability coefficient for entire scale in the study was found to be 0.781. In addition, reliability coefficients for sub factors were found to be over 0.70. It can be concluded that your scale is reliable based on these values. Names of each factor in the five factors "Marmara Decision Making Skills Perception Scale for Primary School Students" are as follows: "Factor one: Perceiving, Limiting and Identifying the Problem," "Factor two: Collecting Information," "Factor three: Generating alternative Solution Options," "Factor four: Decision Making" and "Factor five: Decision Application

and Evaluation.". Scales were rated on a 4-point likert type in terms of opinions from experts. The scale is graded as: "I always behave such (4)", "I often behave such (3)", "and I sometimes behave such (2), "and I never behave such (1)". Positive items in the scale were scored as 4-3-2-1, and negative items were scored as 1-2-3-4. Thus, the decision-making perception of each student was calculated. The lowest score that can be obtained from the final scale was 17, while the highest score was 68. The high score means that students' perception of decision making skills is high. According to the results of the analysis, it is concluded that the "Marmara Decision Making Skills Perception Scale for Primary School Students" which is developed in the form of 17 items and five factors on four factors likert type had useful qualifications.

IJTASE